

Začiatkom jesene 6. októbra 1918 sa v Parchovani, neďaleko Trebišova v maloroľníckej rodine Hvozdičkovcov narodil syn, ktorého pomenovali Jánom. Vyrastal vo svojej rodnej dedinke a nebolo mu nič cudzie, čo sa v tom čase na dedine odohrávalo. Už v detstve prejavil záujem o dianie okolo seba, bol hravý, no pritom zvedavý, hlbavý i premýšľavý. Vážnosť svojho okolia získal už vo vyšších ročníkoch (1931—1939) štátneho reálneho gymnázia v Košiciach a Michalovciach. Po úspešnom skončení gymnaziálneho štúdia nastúpil na Filozofickú fakultu v Bratislave, ktorú v roku 1943 skončil a začal pracovať ako stredoškolský profesor na Gymnáziu v Bardejove, v Dolnom Kubíne a Michalovciach (1943 až 1951).

Mladý, nadaný a pritom ambiciózny stredoškolský profesor sa však neuspokojil len s prostou výučbou, vzdelávaním a výchovou žiakov na gymnáziu. Sústredene a cieľavedome sa zameriaval nielen na druhú štátnicu (1945), ale aj na vypracovanie rigorózneho práce z psychológie a zloženie rigorózneho skúšky z psychológie a pedagogiky. Za doktora filozofie bol promován na Filozofickej fakulte UK v Bratislave (1951).

Počnúc prvým januárom 1953 vstúpil PhDr. Ján Hvozdič na dráhu vysokoškolského učiteľa, kde zakrátko začal pôsobiť vo funkcii vedúceho Katedry pedagogiky na Pedagogickej fakulte UK a neskôr ako vedúci Katedry pedagogických vied na Vysokej a vyššej škole pedagogickej v Prešove. V roku 1959 v Košiciach organizuje, zakladá a riadi Krajskú psychologickú výchovnú kliniku, pri-

čom naďalej pracuje ako riadny člen katedry pedagogických vied a prednáša a vedie semináre zo všeobecnej, pedagogickej a vývinovej psychológie. Vedeckú hodnosť kandidáta psychologických vied získal v roku 1964 a krátko na to (1965) prechádza ako samostatný vedecký pracovník pôsobiť na Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave, kde pracuje až do chvíle, keď bol popri vedení krajskej psychologicko-výchovnej kliniky a strediska pre voľbu povolania poverený zriaďiť, vybudovať a viesť Katedru odbornej psychológie na Filozofickej fakulte UPJŠ v Košiciach. Medzitým sa na Filozofickej fakulte UK v Bratislave habilitoval (1967) a bol menovaný za docenta psychológie. V roku 1972 prešiel oponentským pokračovaním pred Vedeckou radou Filozofickej fakulty UK v Bratislave na menovanie za mimoriadneho profesora, predložil a obhájil doktorskú dizertačnú prácu a 22. novembra 1972 mu bola udelená vedecká hodnosť doktora psychologických vied. V roku 1982 bol vymenovaný za riadneho vysokoškolského profesora psychológie.

Aj z uvedených (iste nie úplných) údajov je zrejmé, že podstatnú časť svojho života zasvätil prof. PhDr. J. Hvozdič, DrSc., práci učiteľa a školu. Preto nielen v oficiálnych hodnoteniach, ale aj medzi svojimi kolegami, spolupracovníkmi, žiakmi, no najmä v početných radoch učiteľov základných, stredných i vysokých škôl ho charakterizujú ako jedného z najznámejších a najvýznamnejších vysokoškolských učiteľov, ako priekopníka marxistickej psychológie a pedagogiky, ako iniciátora modernizácie pedagogického procesu, ako vynikajúceho organizátora a zakladateľa psychologických pracovísk a vedeckého života, a to nielen na vý-

chodnom Slovensku, ale aj v celej ČSSR.

Svedčí o tom aj fakt, že v skutočne krátkom čase dokázal organizačne a kádovo vybudovať napríklad Katedru psychológie na FF UPJŠ tak, že sa zaradila medzi kľúčové katedry fakulty. Sám prof. J. Hvozdík sa zaradil medzi najvýznamnejšie osobnosti československej psychológie, a to nielen ako vedec, ale najmä ako vynikajúci vysokoškolský učiteľ. No nielen to. Pod jeho vedením sa Krajská psychologická výchovná klinika a stredisko pre voľbu povolania (dnes Krajská pedagogicko-psychologická poradňa) stala vzorovou a stále si udržiava vysoký štandard tvorivej odbornej práce. Prof. J. Hvozdík, ako aj ďalší jeho spolupracovníci sa stali spolutvorcami takých významných školských dokumentov, ako je dokument *Ďalší rozvoj československej výchovno-vzdelávacej sústavy*, koncepcia pedagogicko-psychologickej teórie a jej aplikácie v praxi a pod. Nechýbal nikde, kde sa po oslobodení našej vlasti riešili zásadné problémy, ktoré pedagogike a psychológii naskykovala výchovno-vzdelávacia prax našej socialistickej školy. Osobitne cenná je jeho účasť na rozpracúvaní princípov jednotnej školy vo vzťahu k zosúladeniu cieľov spoločnosti s individuálnymi možnosťami dieťaťa a žiaka. Ťažisko tvorivej práce prof. J. Hvozdíka sa v tomto smere sústreďovalo predovšetkým na otázky psychológie žiaka, najmä na konkrétne otázky „vnútornej pozície žiaka“, jeho zameranosti, motivácie, vzťahov a postojov ku škole a optimalizácie vývinu osobnosti žiaka.

Na školu, učiteľa a žiaka sa sústreďuje aj široko koncipovaná vedeckovýskumná práca prof. J. Hvozdíka. Práve jej výsledky ho vysunuli medzi najvýznamnejších našich od-

borníkov a vedcov, vďaka nim sa stal známy nielen v odborných kruhoch, ale aj v širokej verejnosti. Vysokohodnotná je priekopnícka práca prof. J. Hvozdíka v oblasti školskej, pedagogickej, poradenskej i vývinovej psychológie. Právom sa pokladá za zakladateľa marxistickej školskej psychológie ako samostatnej, integrovanej aplikovanej psychologickéj disciplíny, ako aj za priekopníka ďalších psychologických, teoretických a aplikovaných disciplín.

Skutočne veľmi rozsiahlu vedeckovýskumnú prácu prof. J. Hvozdíka možno z tematického a vývojového hľadiska rozčleniť na viaceré problémové okruhy. Keďže nemôžeme uviesť úplný výpočet jeho prác (veď napísal okolo 150 vedeckých štúdií, odborných prác a článkov), uvedieme podľa nášho názoru len najdôležitejšie okruhy či etapy jeho činnosti. Prvý okruh tvoria práce z psychodiagnostiky, individuálnej psychológie a teórie mravnej výchovy. Druhý, širší okruh tvoria práce, ktoré riešia otázky psychologickéj a pedagogickej metodológie, najmä problémy žiaka z hľadiska jeho začlenenia do školského prostredia. Práve v týchto prácach sa odráža teoretický prínos pre vymedzenie predmetu pedagogickej psychológie ako vednej disciplíny.

Z hľadiska vedeckého prínosu možno za najzávažnejšiu pokladať tretiu etapu vedeckovýskumnej činnosti jubilanta. Ťažisko jeho činnosti v tomto štádiu spočíva v nastolení a riešení otázky postojov a vzťahov žiakov k učeniu, problémy psychológie školskej úspešnosti a neúspešnosti, ako aj niektorých otázok v oblasti patopsychológie dieťaťa a psychohygieny školskej práce. Práce vzniknuté v tomto období majú prevažne analyticko-syntetizujúci charakter. Popri habilitačnej práci pub-